Děti, které milují myslet

Prezentace vytvořena na základě podkladů PhDr. Jany Zapletalové,

Mgr. Moniky Stehlíkové, Mgr. Dany Hádkové, Mgr. Olgy Jaré, Bc. Zuzany Gärtnerové

Charakteristiky nadaných dětí dle PhDr. Jany Zapletalové

IDENTIFIKACE

- Velká slovní zásoba, dobře se učí cizím jazykům.
- Skvělá paměť.
- Schopnost analýzy, dedukce i zobecnění, argumentace.
- Hledání nových řešení.
- Tendence řídit a organizovat ostatní.
- Dbá na přesnost.
- Umí vysvětlovat.
- Má rádo logické úkoly.
- Rádo čte a vypravuje.
- Zajímá se o nová témata.

Další specifika …

- **odlišný kognitivní profil - přemýšlejí rychleji, intuitivně, divergentně a komplexně, jsou silně motivovaní**
- **vnímají svět kolem sebe velmi intenzivně**
- **obvykle jsou k sobě velmi kritičtí, perfekcionisté**
- **mají řadu specifik v oblasti motoriky, senzoriky…**
- **dvojí výjimečnost** (kombinace s poruchami učení, ADHD, PAS,…)

Přecitlivělost

- Vysoká potřeba aktivity
- Nedostatek spánku
- Intenzivní smyslové vnímání (chutě, zvuky, světla, hmat a čich, práh bolesti)
- Nižší frustrační tolerance
- Nízké sebevědomí
- Perfekcionismus
- Sebekritičnost

Nadané dítě nemusí být ve škole premiantem

Chytré (naučené) dítě

- Zná odpovědi.
- Zajímá se.
- Odpovídá na otázky.
- Rozumí obsahu.
- Přijímá informace.
- Má rádo školu.
- Je pozorné.

Nadané dítě

- Klade otázky.
- Je zvídavé.
- Ptá se na detaily a souvislosti.
- Zobecňuje.
- Pracuje s informacemi.
- Rádo se učí.
- Je bystrým pozorovatelem.

Nejčastější stereotypy a mýty ve vnímání nadaných

- Všechny nadané děti uspějí.
- Nadané dítě všechno umí a všechno mu jde.
- Všechny nadané děti jsou si podobné.
- Poznat nadané dítě je jednoduché.
- Nadání je hlavně vyjádřené intelektem.
- Pokud dítě neovládá některý z předmětů M, ČJ, atd. není nadané.
- Nadané dítě se výborně učí.
- Nadaný nepotřebuje specifickou podporu - rozvíjí se sám.
- IQ test 100% potvrdí nadání.

Dyssynchronie - vývojové nerovnoměrnosti

- **Nesoulad v oblasti vývoje kognitivních schopností, emocí, sociálních dovedností a psychomotoriky.**
- U každého jinak, ne dříve jak v 5 letech.
- **Nesoulad** v dovednostech čtení a psaní (chlapci).
- **Myšlenkový trysk**- zrychlená mluva, koktání – zádrhy.
- **Emoce** - projevuje starosti o věci kolem sebe - osud Planety, vývoj nákazy, smysl života - **potřebuje se naučit „vyprázdnit“ a přestat o některých věcech přemýšlet.**
- **Sociální vztahy** - lépe komunikují se staršími, nemají obvykle stejné zájmy jako vrstevníci.
- **Odlišnosti ve vývoji mozkové kůry** (12-13 let), myelinizace, rychlost vedení vzruchu.

Jak pracovat s učivem

- **Nastavená pravidla a hranice, třídní klima (HV)**
- **S respektem hlavně k sobě jako učiteli (neplést si na sebe bič (!!) v podobě příprav navíc ☺)**
- **Být upřímný a autentický, nebát se přiznat nevědomost**
- **Nepředkládat „hotové“ pravdy, ale vést k poznání** (nebát se přiznat, že se něco neví)
- **Úkoly „nad naše síly“**
  - náročný odborný text k tématu (např. kniha, časopis)
  - související dosud neznámé učivo (téma do hloubky, do souvislostí, do detailu, vyšší úroveň)
  - nevyřešené problémy lidstva (např. teselace, téma nuly, vývoje matematiky, teorie „všeho“, klimatické změny, ekologie, zdroje energie, využití 3D tisku, nakládání s odpady, jazykové reformy, rizika a využití AI, očkování, hladomor, války, otázky náboženství a víry, lidských hodnot, existence Boha, o smyslu života, přístupu vědy, filosofie…

Jak pracovat s učivem

- **Výuka může probíhat i mimo kmenovou třídu** (projekty, stáže, BA-D programy…)
- **Lze vytvářet speciální studijní skupiny**

  (v rámci výuky i mimo ni)
- **Možno využívat tutorů z řad VŠ studentů a externích odborníků**
- **Spolupráce se školami v regionu ZŠ – SŠ - VŠ**

Co je vhodné zařazovat do výuky nadaných

- Úkoly orientované na objevování a přemýšlení
- Mezipředmětové vazby
- Komplexnost a smysluplnost
- Volnost v přístupu k variantám řešení !!!
- Dostatek času
- Prostor pro diskusi !!!
- Využít žáka jako zprostředkovatele vrstevníkům (spolužákům)
- Důraz na sociální dovednosti a spolupráci

Co výuce nadaných neprospívá

- Stres, napětí, hluk
- Soutěživost jako motivace
- Důraz na výkon v čase
- Opakování známého namísto objevování nového
- Příliš jednoduché a mechanické úkoly
- Tříštění pozornosti
- Nedostatek tvořivosti

Definice nadání dle Moniky Stehlíkové

„Nadaného jedince bych dle svých zkušeností definovala jako člověka velmi vnímavého, který si všímá mnoha vjemů ve vnějším prostředí, které citlivě zpracovává, který myslí v širokých souvislostech a reaguje tvořivě, tedy nikoli naučeně nebo automaticky, ale vždy nově a s ohledem na aktuální kontext. U velmi inteligentních dětí jsem se setkala s velkou jemností nervové soustavy, všímavostí pro detail, citlivostí, schopností dlouhého soustředění, bystrostí úsudku a nekonvenčností myšlení…

…Ale zároveň skrýváním všech těchto rysů v prostředí, které není k takovému dítěti přátelské a respektující.“

BADATEL
Badatelská akademie

Děkujeme, že hledáte cesty, jak podepřít, podpořit, motivovat, zcitlivět nebo otužovat, aby dary, které si děti nesou, byly k něčemu dobré☺